

ВАРИАНТИ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА МУЗИКАЛНИ ЕЛЕМЕНТИ В ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК КАТО ЧУЖД В НАЧАЛНИЯ ЕТАП

Доц. д-р Пенка Тодорова Кънева

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Резюме. Независимо от научните доказателства за благотворното влияние на музиката върху езиковото развитие, присъствието на музикални елементи в реалния образователен процес по чужд език е все още недостатъчно. В изложението се систематизират варианти, които могат да бъдат прилагани както към упражненията от използваните учебни комплекси, така и към допълнителното учебно съдържание, избрано от учителите съобразно спецификата, потребностите и езиковото равнище на учениците.

Предложените възможности за включване на музикални елементи в обучението по английски език като чужд са разделени на две групи: 1) дейности за интегриране на инструментална музика и 2) дейности за интегриране на вокални изпълнения и ритмични елементи. Представените методически варианти не изчерпват всички съществуващи, но биха могли да станат отправна точка за разработването на нови решения и да помогнат на педагогическите специалисти да се убедят на практика в положителното влияние на музиката върху езиковото развитие.

Ключови думи: музика; английски език; начално училище

Благотворното влияние на заниманията с музика върху езиковото развитие е доказано от множество експериментални изследвания. Проявлението му се проектира в когнитивното, емоционалното и социалното развитие, допринася за снижаването на афективния филтър и за повишаването на мотивацията за обучение.

Присъствието на музикални елементи в реалния образователен процес по чужд език обаче е все още недостатъчно (Kaneva 2021). Този факт може да бъде обяснен с направените от П. Дигрейв констатации: а) липсват достъпни, адекватно разработени методически материали и б) недостатъчно се познават научните изследвания, които доказват положителното влияние на музиката върху езиковия напредък (Degrave 2019).

В изложението, въз основа на обстоен преглед и интерпретация на литературни източници, се систематизират варианти, които могат да бъдат при-

лагани както към упражненията от използваните учебни комплекси, така и към допълнителното учебно съдържание, избрано от учителите съобразно спецификата, потребностите и езиковото равнище на учениците.

Всички предложени дейности са условно разделени на две групи: 1) дейности за интегриране на инструментална музика в обучението по английски език и 2) дейности за интегриране на вокални изпълнения и ритмични елементи в обучението по английски език.

Описаните занимания би трябвало да се възприемат като още един възможен начин за преподаване на учебното съдържание, да се следи каква е реакцията на учениците, и в случай на нежелание от тяхна страна да се включат, да не им се натрапват.

1. Дейности за интегриране на инструментална музика

А) В упражненията от учебния комплекс, по който работят учениците

Инструменталната музика би могла да се включи в обучението по английски език *като фон на учебните занимания* по следния начин:

- текстовете (на истории, песни, диалози) се представят от учителя, съпроводени с музикален фон, избран съобразно темата и спецификата на текста;

- упражненията за самостоятелна работа се изпълняват на фона на инструментална музика с цел по-добра концентрация и снижаване на тревожността. Избраният инструментален фрагмент се използва всеки път при изпълнение на задача за самостоятелна работа и постепенно се превръща в част от рутинните занимания в обучението.

Инструменталната музика може да се интегрира и *като част от учебните дейности* по английски език, например:

- при представянето на лексикалните единици и при затвърдяването на техните устни и писмени форми се използват фрагменти от инструментални изпълнения с различно темпо, които „задават“ скорост на повтарянето/прочитането им;

- учителят подбира музикални фрагменти с контрастно звучене – много бързо или бавно темпо, бодро или меланхолично настроение и т.н. Използва ги при четене на текст, като интонира и нюансира гласа си при четенето съобразно характера на музикалното произведение. След това поставя задача на учениците да прочетат същия текст в унисон с настроението, ритъма и темпото на инструменталното изпълнение.

- мелодекламации – четене на текстовете от учебника с въпросителна, възклицателна, подбудителна и др. интонация в съпровод с подходяща музика – за възпитаване на изразителност на гласа (Andreev 1994).

Б) В дейности, които не са свързани със съдържанието на учебните комплекси

За създаването на рутина в класната стая се използва класическата музика, която звучи като фон на задачите за четене на текст, писане или което и да е

друго упражнение за самостоятелна работа, работа по двойки или групово работа, допълващо съдържанието на учебния комплекс. Добре е учителят да изпробва въздействието на различни класически произведения върху учениците.

По същия начин, като фон на заниманията в класната стая, се използват мелодиите на традиционни за носителите на езика цел песни или танци.

2. *Интегриране на вокални изпълнения и ритмични елементи*

А) В упражненията от учебния комплекс, по който работят учениците

Вокалните изпълнения могат да звучат *като фон*, например:

- любимите песни от съдържанието на учебния комплекс, по който се обучават учениците, звучат като фон по време на приготвянето им за часа или за напускането на класната стая;

- на учениците се поставя задачата: докато слушат песента за първи път, да нарисуват това, което чувстват, или изображения на думите, чието значение разбират (Ludke 2009).

Приложението на вокални изпълнения *като част от учебните дейности* би могло да се осъществи по следния начин:

- изпяване (вместо прочитане) на серията от нови лексикални единици, преподадени в урока – мелодията може да е предложена от учителя, от дете от класа или няколко деца да изпеят серията от думи, като използват различна мелодия;

- диалозите, включени в съдържанието на учебния комплекс, се затвърдяват чрез пеене: хорово (класът се разделя на толкова групи, колкото са участниците в диалога) или индивидуално, като партньорски етюд, при който „се изгражда комуникация с друг партньор, развива се вниманието, провокира се паметта, умствената гъвкавост и партньорски способности“ (Vasilev 2021, p. 17);

- буфосинхронно пеене (придружено с движения на ръцете и тялото) – гласът се изключва от участие и пантомимата става основно изразно средство; заниманието е подходящо за децата, които са още в мълчаливия период на чуждоезиковото си развитие и не се чувстват уверени в говоренето/пеенето (Andreev 1994);

- музикална драматизация на познати текстове – децата самостоятелно избират с каква мелодия да изпеят всяко от изреченията и какви мимики и жестове да включат в изпълнението си;

- пеене на песните с отмерване на ритъма им с детски ударни музикални инструменти;

- нетекстувано пеене с предложена от учителя едносрична дума (от изучаваните) за раздвижване на речедвигателните органи и за отработване на трудните звукосъчетания, напр.: *three, shoe, owl* и др. Мелодията може да е на учена песен или съчинена от детето изпълнител (Andreev 1994);

– учителят демонстрира произнасянето/изпяването на текста на песента с пляскане/почукване/потропване на всяка ударена сричка; после същото се прави съвместно с децата, като едната половината от класа има за задача да отмерва ритъма, а другата половина – да пее или изговаря текста. След това ролите се разменят (Ludke 2009);

– Scramble Game: по двойки или в групи се раздава текстът на песента, нарязан на лентички (върху които са написани един или два реда от текста), а всяка лентичка е разделена на две части. Задачата е да се открият съответстващите си части от всяка лентичка/част от текста и да се подредят лентичките в правилен ред възможно най-бързо. Песента се прослушва, за да се провери изпълнението на задачата. Играта може да се усложни, като лентичките се разделят на по-малки части, но за да се запази елементът на забавление, върху лентичките се изписва по-голямо количество текст (Ludke 2009).

– слушане със зрителна опора върху текста на песента, в който са подчертани буквите с фонетични особености при произнасянето им като звук (Kostova 2015);

– персонализация на текстовете на песните и речитативите, напр. чрез замяна на имена, названия на места, местоимения и др. и изпълнение на персонализираните варианти (Graham 2006);

– „разговор с почукване/пляскане“ – класът се разделя на две и се започва диалог без думи, само с ритъм: едната група отмерва ритъма на въпроса, а другата група – на отговора, след като са правени упражнения с текстовете на песните и речитативите (Graham 2006);

– създаване и изпълнение на ритмични акомпанименти към текстовете на изучени песни, речитативи, диалози;

– рапиране на текстовете от учебника (EMP 2012);

– написване на нов куплет на учена песен по аналогия с предишните (EMP 2012);

– слушане и попълване на липсващите лексикални единици от песен със съответстващите им изображения (EMP 2012);

– колекциониране на музика, танци и песни и откриване на музикални творби, които се използват за едни и същи социални събития в родната култура и в културата на езика-цел (EMP 2012);

– пеене на песни или изпълнение на речитативи с контролиране на силата на гласа: едната фраза – силно, другата – тихо, и т.н.

Б) В дейности, които не са свързани със съдържанието на учебните комплекси

– Игри с пеене и движения – мелодията и игровите движения улесняват възприемането и разбирането на текста (Danyew 2022).

– Музикални игри с пръсти (Fingerplays) – позволяват прилагането на мултисензорен подход / възприемане на информацията, тъй като активират ня-

колко сетива: визуални, слухови, тактилни и кинестетични (Poulsson 1893). Предназначени са за деца (от 0 до 8 години), които са в началото на езиковото си развитие по английски език като роден, следователно са подходящи и за децата, които също са в началото на езиковото си развитие по английски език, но като чужд (I – IV клас).

– Игри с пеене и пляскане (Danyew 2022a) – подобряват контрола на фината моторика; координацията между двете половини на тялото, комуникативните умения, паметта, речниковото развитие, чувството за ритъм; допринасят за подобряване уменията за планиране на двигателната активност (Danyew 2022).

Вместо заключение следва да бъде подчертано, че предложените тук идеи нямат претенции за изчерпателност. Възможностите за интегриране на музикални елементи в ранното чуждоезиково обучение със сигурност са много повече от систематизираните в изложението, но представените методически варианти биха могли да станат отправна точка и да провокират педагогическите специалисти към разработването на собствени решения, въз основа на които да се убедят на практика в положителните ефекти от включването на музикални елементи в процеса на ранното езиково обучение.

ЛИТЕРАТУРА

- АНДРЕЕВ, П., 1994. *Музиката и децата с нарушена реч*. София: СУ „Св. Климент Охридски“, ЦИУУ.
- ВАСИЛЕВ, Г., 2021. *Театрална педагогика*. Векс.
- ЕМП, 2012. *Европейско музикално портфолио*. Достъпно на: http://empportfolio.eu/emp/index.php?option=com_content&view=article&id=70&Itemid=70 [Последно видяно на 21.07.2022г.].
- DANYEW, A., 2022. Clap Your Hands: 16 Clapping Games for Children's Choir. Available on: <https://www.ashleydanyew.com/posts/2016/clap-your-hands-16-clapping-games-for-childrens-choir> [last visited: 11.08.2022].
- DANYEW, A., 2022a. Singing Games for Children's Choir. Available on: <https://www.ashleydanyew.com/posts/2015/15-singing-games-for-childrens-choir>. [last visited: 11.08.2022].
- DEGRAVE, P., 2019. Music in the Foreign Language Classroom: How and Why? In: *Journal of Language Teaching and Research*, Vol. 10, No. 3.
- GRAHAM, C., 2006. *Teaching Jazz Chants to Young Learners*. An English Language Teacher Training Video with Carolyn Graham. Manual and Resource Guide for Teachers. Washington, D.C.: Office of English Language Programs Bureau of Educational and Cultural Affairs Department of State.

- КОСТОВА, М., 2015. *Песента в обучението по български език като чужд (методически аспекти)*. Варна: Фондация „Образование и пътешествия“.
- КЪНЕВА, П., 2021. Музикални занимания в чуждоезиковото обучение в началното училище. В: *Сборник от международна научна конференция на ВТУ: „Педагогическото образование – традиции и съвременност“*, 19 ноември 2021. Велико Търново: Ай енд Би. ISSN: 2534-9317. с. 259 – 264.
- LUDKE, K., 2009. *Teaching foreign languages through songs (workbook)*. IMHSD University of Edinburgh.
- POULSSON, E., 1893. *Finger plays for nursery and kindergarten*. Boston: D. Lothrop Company. Available on: https://www.gutenberg.org/files/24912/24912-h/24912-h.htm#Page_9 . [Last visited on 15.08.2022].

REFERENCES

- ANDREEV, P., 1994. *Muzikata i detsata s narushena rech*. Sofia: SU „Sv. Kliment Ohridski“, TSIUU. [in Bulgarian].
- DANYEW, A., 2022. Clap Your Hands: 16 Clapping Games for Children's Choir. Available on: <https://www.ashleydanyew.com/posts/2016/clap-your-hands-16-clapping-games-for-childrens-choir> [last visited on 11.08.2022].
- DANYEW, A., 2022a. Singing Games for Children's Choir. Available on: <https://www.ashleydanyew.com/posts/2015/15-singing-games-for-childrens-choir> [Last visited on 11.08.2022].
- DEGRAVE, P., 2019. Music in the Foreign Language Classroom: How and Why? In: *Journal of Language Teaching and Research*, Vol. 10, No. 3.
- GRAHAM, C., 2006. *Teaching Jazz Chants to Young Learners*. An English Language Teacher Training Video with Carolyn Graham. Manual and Resource Guide for Teachers. Washington, D.C.: Office of English Language Programs Bureau of Educational and Cultural Affairs Department of State.
- EMP, 2012. *Evropeysko muzikalno portfolio*: Available on: http://emportfolio.eu/emp/index.php?option=com_content&view=article&id=70&Itemid=70 [Last seen on 21.07.2022]. [in Bulgarian].
- KOSTOVA, M., 2015. *Pesenta v obuchenieto po balgarski ezik kato chuzhd (metodicheski aspekti)*. Varna: Fondatsiya „Obrazovanie i pateshestviya“. [in Bulgarian].
- KANEVA, P., 2021. Muzikalni zanimaniya v chuzhdoezikovoto obuchenie v nachalното uchilishte. In: *Sbornik ot mezhdunarodna nauchna konferentsiya na VTU: "Pedagogicheskoto obrazovanie – traditsii i savremennost"*, pp. 259 – 264. [19 noemvri 2021]. Veliko Tarnovo: Ay end Bi. [in Bulgarian].

- LUDKE, K., 2009. *Teaching foreign languages through songs (workbook)*. IMHSD University of Edinburgh.
- POULSSON, E., 1893. *Finger plays for nursery and kindergarten*. Boston: D. Lothrop Company. Available on: https://www.gutenberg.org/files/24912/24912-h/24912-h.htm#Page_9. [Last visited on 15.08.2022].
- VASILEV, G., 2021. *Teatralna pedagogika*. Veks. [in Bulgarian].

IDEAS FOR INTEGRATING MUSIC ELEMENTS INTO THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. Regardless of the scientific evidence about the positive influence of music on language development, the presence of music elements in the process of teaching English as a foreign language is still insufficient. Some methodological ideas are presented in the paper, after the thorough review and interpretation of literary sources. These ideas can be applied both to the exercises from the textbooks and to the additional learning content selected by the teachers according to the language level and needs of the students.

The possibilities for integrating music elements into the process of teaching English as a foreign language are divided into two groups: 1) activities which integrate instrumental music and 2) activities which integrate vocal music and rhythmic elements.

Presented methodological ideas do not exhaust all available ones but could become starting point for developing new solutions and to help pedagogical specialists to see the positive influence of the music on language development.

Keywords: music; English language; primary school

✉ **Dr. Penka Todorova Kaneva, Assoc. Prof.**

<https://orcid.org/0000-0002-7938-374X>
“St. Cyril and st. Methodius” University of Veliko Tarnovo
Central Square
Learning Building № 5, room 606
E-mail: p.kaneva@ts.uni-vt.bg
Veliko Tarnovo, Bulgaria